

Pastýřský list do červnových ACAP.

Prosíme přečíst o 13. neděli v mezidobí 26. června 2022.

Oslovení

Dvanáct let v životě katedrály je málo, ale v životě člověka je to významná část. A tak je namístě, abych při odchodu z funkce arcibiskupa udělal bilanci tohoto dvanáctiletí.

Nejprve se sluší poděkovat. Můj předchůdce v Hradci Králové, biskup Edvard Jan Nepomuk Brynych vyslovil větu: „Nic nedokážu bez Vás, kněží.“ Chtěl bych tedy poděkovat Vám spolubratrům v biskupské, kněžské a jáhenské službě. Při svém nástupu do služby pražského arcibiskupa jsem zdůraznil, že nic nedokáži bez Vás, sestry a bratři, kteří věříme v Ježíše Krista Ukřižovaného a Vzkříšeného a kteří jsme přijali křest v Kristově Církvi, která nese také historický název římskokatolická. Odvoláváme se na Řím, na místo působení ale i umučení apoštolů Petra a Pavla.

Na době mé služby je podstatné, že byla dobou napjatou a složitou, což se stále víc vyhrcovalo. Byla to doba terorismu a migrace, výbuchu genderové ideologie, klimatických změn, kůrovce a Covidu 19. Proměňovala se z doby postmoderní na dobu postfaktickou až se proměnila v dobu posthumánní. Takže dnes balancujeme na pokraji světové války, která kromě Ukrajiny, kde je válkou horkou, probíhá i v podobě vlažné či studené války. To komplikovalo i mou práci a ovlivní i tuto bilanci. Uvědomuji si totiž, že mým hlavním úkolem bylo stát pevně, varovat a vracet lidem naději. Je to sice trvalý úkol každého křesťana, ale sám jsem stál na zřetelně viditelném místě. Co tento úkol žádá? Nejprve vyžaduje jasně rozlišovat mezi dobrem a zlem.

V relativistické postliberální společnosti, která dosáhla svého vrcholu v době posthumánní, je to mimořádně obtížné. Žádné kritérium není obecně přijato a všechny hranice jsou rozmazány. Přesto jsem přesvědčen, že v tomto bodě jsem se snažil jednat správně. Dodávat lidem naději je dnes rovněž těžké, ale dělal jsem, co jsem mohl.

V rozhodnutích, kterých bylo mnoho, vím o svých chybách, ale o některých zřejmě nevím. U prvních mohu podat vysvětlení a omluvit se. U druhých to udělám, budu-li na ně upozorněn. Paralelně jsem čelil kritikám oprávněným i neoprávněným. Mám pocit, že druhých bylo o hodně víc. S oprávněnými kritiky jsem diskutoval, u druhých jsem se ohradil, jen když přestoupily únosnou mez.

Často jsem byl kritizován za stálá jednání s představiteli státu. Bez vyjednávání bychom ovšem v ničem nemohli pokročit. Jednal jsem s demokraticky zvolenými poslanci, vládami a prezidenty. Nejednal jsem s žádným nelegitimním představitelem našeho státu. Zvláštním a také nejvíce kritizovaným bylo jednání o katedrále. Společně jsme dospěli k racionálnímu řešení, které přijala jak naše společnost, tak apoštolský stolec. Ve zkratce lze říct, že došlo k tomu, co je očividné. Stojíte-li u Národního divadla a díváte se na Hradčany a zeptáte se lidí, co je tam nejvyšší budovou, řeknou *katedrála*, a zeptáte-li se, kde ten kostel stojí, řeknou na *Pražském hradě*.

Při ekonomicko-právních jednáních jsem spolu s ostatními biskupy a představiteli řádů a kongregací vycházel z toho, že mnoho křivd prostě nejde odčinit. A nejsou to jen mrtví a celoživotně zmrzačení lidé. Již při těchto jednáních, a zvláště po nich, se silně projevilo, jak obtížné je a bude pro církve naučit se zacházet se svobodou, kterou s malou přestávkou neměla padesát let. Šlo o to, aby bylo obnoveno vědomí identity církve. Její identita je oslabena, byť i z jiných důvodů,

celosvětově. V době mé služby jsme se vydali cestou obnovy poutních míst. Jsem rád, že se podařilo obnovit Svatou horu u Příbrami a zahájit velkorysou opravu obou poutních bazilik ve Staré Boleslavi, kde jsou zvláště důležité poutní slavnosti, protože díky Palladiu země české se zde vytváří pevné pouto Moravy a Čech a duchovní most mezi Velehradem a mučedništěm sv. Václava. Naše společnost si to uvědomuje a hlavní pouti na obou místech jsou nejen státními svátky, ale i kořeny naší duchovní, národní a kulturní identity. Nelze zapomenout také na obnovu svatoprokopské Sázavy, která upevňuje cyrilometodějskou úctu uprostřed slovanských národů.

Všechno toto dění, duchovní i ekonomické, povzneslo také ekumenu, i když nepřekonalo staletí trvající předsudky, o čemž svědčí i částečné nepřijetí Mariánského sloupu, který je součástí identity Prahy a našich novodobých dějin. Nepodařilo se také dosáhnout konsensu při výročí Bílé Hory, kde se pokus některých o současnou interpretaci jeví nejen anachronicky ale i nepravdivě. Bílá Hora *není* spor německví s češtvím ani pouhý konfesní spor. Nedostatky v katechezi, za což neseme vinu my, a nedostatky ve vzdělávání, bohužel vedou k tomu, že některé staré spory a předsudky se bolestně obnovily. I když nakonec bylo docíleno konsensu, proběhlo výročí Bílé hory i obnova Mariánského sloupu ve velkém napětí.

Při svém odchodu chci zdůraznit, že odcházím doopravdy, tj. nebudu do ničeho zasahovat ve vedení pražské arcidiecéze a vynasnažím se také nic nekomentovat. Jsem připraven svému nástupci pomoci, kdykoli o to požádá. Čemu se nemohu vyhnout, je, že zůstanu člověkem, kterému nemůže být lhostejný osud Církve a naší vlasti a jehož postoje mohou mít váhu.

Svého nástupce, arcibiskupa Jana Graubnera, vřele vítám. Není potřeba, abych mu radil, protože je dostatečně zkušený a moudrý. Vyzývám však všechny věřící, ale i ostatní občany, aby ho nejenom dobře přijali, ale také podporovali. Jeho současný úkol je velký a nesnadný. Bez pomoci Vás kněží, řeholníků a řeholnic, sester a bratří ve víře v Ježíše Krista, všech, kdo si váží společných hodnot, z kterých vyrůstá identita naší země, není dobře zvládnutelný.

Závěrem chci znovu poděkovat. A děkuji nejen nejbližším spolupracovníkům, ale všem diecézanům a široké veřejnosti, zvláště těm, s nimiž jsem jednal o církevně a státně důležitých věcech. Zároveň se i omlouvám všem, kterým jsem jakkoli ublížil. Nikdy jsem to neudělal vědomě. Nesmím zapomenout, abych poděkoval rodičům za svou výchovu, ale především abych poděkoval Pánu Bohu a přímluvě Panny Marie a našich svatých. Ve zkratce bych řekl, že budu rád, když se při setkání vzájemně podělíme o to, co se nám společně podařilo, anebo se omluvíme, že jsme si ve všem nerozuměli.

Pozdrav a požehnání Všemohoucího a Milosrdného Boha ať je s Vámi

+ 

+ Dominik kardinál Duka OP

dosluhující apoštolský administrátor

a Váš bývalý arcibiskup

metropolita pražský a primas český

V Praze dne 26. května 2022, o Slavnosti Nanebevstoupení Páně